

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

8 Mandato legis datur accusatio scriptis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. LIII. ¶ Monachi sacerdotes accusare, vel in eos testificari non possunt.

Placuit a eorum accusandi sacerdotes, & testificandi in eos vocem obstruere, quos non humanis, sed divinis vocibus mortuos esse scimus: quia vocem b funestam interdici e potius quam audiri oportet.

¶ Non humanis] In epistola Stephani est, quos humanis & divinis vocibus damnatos vel mortuos esse cognoscimus. In epistola autem Melchiodi est, quemadmodum hic restitutum est ex vetustis exemplaribus Gratiani, & capitulo Hadriani: sed subiungitur. Quoniam infidelis homo mortuus est in corpore vivente. & fortasse significatur locus Marti. d. Dimittite mortuos sepelire mortuos suos: aut locus Pauli, 1. Tim. 5. vivens mortua est: Quamobrem quod proprie pertinet ad homines insanes, maxime flagitios obnoxios (ut est infra, 3. q. 5. canonica.) non bene videtur hic referri ad monachos: sed minime id malitiose factum est, cum Gratianus monachus esset.

Item in concilio Chalcedonensi, cap. 4. precipitur, ut ecclesiasticas actiones monachi atpretare non presumant.

C. LIV. ¶ Monachi in accusatione non sunt audiendi.

Item Pelagius II. Episcopus Italiae.

Nvllus d monachus talia unquam arripiat, nec secularia, aut ecclesiastica negotia perturbare praesumat: quia mortua in talibus vox est eorum.

Sed aliud est, quod ex presumptione assumitur temeritatis, aliud, quod ex necessitate geritur charitatis. Monachi enim ex presumptione Episcopos accusare non possunt, ex charitate possunt. Unde & in canonibus precipitur, ut cubicularii e Episcopi sint vel religiosi clerici, vel electi monachi, ut de ejus vita testimonium dicere possint.

7 pars. ¶ Item illud Eleutherii Papae in epist. ad Gallia provincias omnibus generaliter dicitur.

C. LV. ¶ Conferre convincitur, qui cum possit, per seipsum negligit obviare.

Negligere f, cum possit deturbare perverfos, nihil aliud est, quam sbove. Nec caret scrupulo societatis occulta, qui manifesto facinori desinit obviare.

C. LVI. ¶ Quantum ex vita merito qui ecclesiam edificat, tantum nocet, si destruentibus non resistat.

Item Hieronymus & tam de se, quam de aliis monachis in primo prologo Biblie 1. scribit, docens.

Sancta quippe iustitias solum sibi prodest: & quantum edificat ex vita merito ecclesiam Christi, tantum nocet, si destruentibus non resistat.

¶ Biblie] in plerisque, vetustis Gratiani codicibus legitur, bibliotheca.

C. LVII. ¶ Subdit vitia prelatorum reprehendere student.

Item Gregorius h.

Admonendi sunt subditi, ne plus quam expedit, sint subditi: ne cum student plus quam necesse est, hominibus subditi, compellantur vitia eorum venerari.

¶ Collecta est haec sententia ex verbis B. Gregorii tertia parte posterioris, admonitionis decima octava, ubi de elatu & humilibus loquitur.

C. LVIII. ¶ Clerici, sive electi monachi sint cubicularii Episcoporum.

Item Generali synodo praesidens dixit, c. 2.

Cum pastoris vita esse discipulis semper debeat in exemplo, plerunque clerici, qualis in secreto sit vita

a Anst. 1. c. 28. Ivo p. 18. e. 332. Pann. 1. 5. c. 45. b Cod. l. pen. qui accusari non possunt. c al. interdict. d 16. q. 1. qui verè. Anst. 1. c. 62. Polye. 1. 4. tit. 34. e 7. ead. cum pastoris. f supr. dist. 17. c. error. & dist. 16. cap. facientis. g Ad Paulinum. h 1. 4. reg. c. 28. & post lib. 2. i Anst. 6. cap. 137. Polye. lib. 4. tit. 5.

sui Pontificis, nesciunt, quam, ut dictum est, facilius pueri sciunt. De qua re praesenti decreto constituitur, quidam ex clericis, vel etiam ex monachis electi ministerio cubiculi a pontificali obsequantur, ut is, qui in hoc regimine est, tales b habeat testes, qui vitam eius secreta conversatione videant, qui ex visione sedula & exemplum profectus sumant.

C. LIX. ¶ Pravos in sua societate Episcopus habere non debet.

Item Virgilio Episcopo Arelateni, lib. 9. epist. 47.

Pervenit ad nos fratrem & Coepiscopum nostrorum renum Massyliensem pravos homines omnino in societate sua recipere, ita denique, ut Presbyterum quendam, qui post lapsum in suis adhuc dicitur iniquitatis voluntari, familiarem habeat. Quod a vobis subditiorum quarendum est: & si ita constiterit, curae vobis sit hoc sic vice corrigere, ut & qui talem recipit, non familiaritate sbove, sed dicat potius ultione comprimatur, & qui receptus est, idem dicat cum la chrymis peccata luere, non iniquitatem immunditatis maculare.

C. LX. ¶ Viros boni testimonii semper Episcopi secum habeant.

Item Pachtalis Papa.

Episcopi lectioni & orationi vacent, & semper secum Presbyteros, & Diaconos, aut alios boni testimonii clericos habeant, ut secundum Apostolum a beatorum Patrum instituta possint irreprensibilis esse viri.

Item Ioannes Baptista d, cum duceret eremiticum vitam scribas & Pharisaeos, sacerdotes & levitas Iudeorum ad se venientes aspera interpellatione redarguit. ¶ Item ex canonibus finitur [Alii sacerdotes accusare possunt, qui ad eandem vitam constanter valent.] Cum ergo monachi ad sacerdotii gradum stabiliter peringere valeant, patet, quod & ipsi sacerdotes esse accusare possunt.

QUESTIO VIII.

D E accusatione verò, qualiter fieri valeat, in canonicis aperte decernitur.

C. I. ¶ Accusatio semper fiat in scriptis. Sit enim Calixtus Papa e ad Episcopos Galliae epistola secunda.

Accusatorum f personae nunquam recipiantur in scripto: nec absente eo, quem accusare voluerit, quibuslibet accusare permittatur.

¶ In epistola Calixti, itemq. apud Burchardum, & hanc habetur: Rimandae sunt enucleatae personae accusatorum, quae sine scripto difficile, per scriptum nunquam recipiantur: quia per scripturam nullus accusare, vel accusari potest, sed propria voce, & praesente eo, quem accusare voluerit, cuiusque & accusatio credatur. Quorum verborum bona pars refertur infra, 2. q. 1. absente. l. quod sumptum est ex hoc eodem epistola loco.

C. II. ¶ De eodem.

Cod. lib. 4. tit. de probato. lib. 1. fin.

Sciant h cunctis accusatores eam se rem desere debere in publicam notionem, quae munita sit iurata testibus, vel instructa apertissimis documentis, vel in iudiciis ad probationem indubitatis, & luce clarescentibus expedita.

a Cap. 54. supra eadem. b habent tales, qui verum] in rig. c 1. Tim. 3. d Luc. 3. supra ead. ca. sacerdotum. e 1. 1. Stephanus, epist. 2. 11. f 3. q. 9. c. absintem. Burchard. lib. 1. cap. 171. Ivo par. 5. cap. 289. g al. quisquam accusator credatur. h Cod. de accusationibus. lib. 9. tit. 2. Luit. Cod. Theod. lib. 9. tit. 18.

C. III. *¶* Accusatio semper debet fieri in scriptis.

Item Eutychianus a Papa Episcopus Siciliae, epist. 2.

Quisquis b ille est, qui crimen intendit, in iudicium venit, nomen rei indicet, vinculum inscriptionis arripit, custodiat similitudinem i (habita tamen dignitatis estimatione c) patiat, nec impunitam fore sibi noverit licentiam mentiendi, nec calumniantes ad vindictam poscat similitudo supplicii. *¶* infra. d. ¶ Qui vero ad foribiles, magosque concurrerint, nullatenus ad accusationem sunt admittendi.

¶ Custodiat similitudinem] In originali impresso est, custodiat similitudinem, habita tamen dignitatis estimatione ponatur, nec forte sibi noverit. *¶* c. itemq; apud Hadrianum, nisi quid habet, nec sibi fore noverit. itemq; apud Ivoem, *¶* in aliquot v. Gratiiani codicibus, in quorum uno est, habita tamen dignitatis. In Damornia autem legitur: custodiat similitudinem supplicii, habita tamen dignitatis estimatione. Nec forte sibi noverit, *¶* c. In codice est eadem lectio qua hic retenta est.

C. IV. *¶* De eodem.

Item Sixtus III. in epist. ad Episcopos orientales, cap. 4.

Qui e crimen objicit, scribat se probaturum. Revera i sibi semper causa agatur, ubi crimen admittitur. Et qui non probaverit, quod objicit, poenam, quam intulerit, ipse patiat.

¶ Revera] Addita est haec clausula, ex originali, qua est etiam apud Fabianum, 7. 3. 9. 6. c. 1.

C. V. *¶* De eodem.

Sed Stephanus Papa contra videtur scribere, dicens, epist. 2. cap. 4.

Per scripta nullius accusatio suscipiatur, sed propria voce (si legitima, & condigna accusatoris persona fuerit) praesente videlicet eo, quem accusare desiderat, quia nullus absens aut accusari potest, aut accusare.

Sed Calixtus Papa praecipit, ut accusator praesente eo quem accusat, in scriptis iudicis accusationem offerat, & propria voce litterarum suarum accusatoris legat. Stephanus *¶* g. autem prohibet, ne absens aliquem per epistolam accusare audeat.

2 pars. ¶ Que vero sit forma accusationis, & quis modus concipiatur libellorum, Paulus in Digestis, libro h. de publicis iudiciis, titulus de accusationibus & inscriptionibus, lege 3. ostendit, dicens: [Libellorum inscriptionum conceptio talis est. Consul & dies. Apud illum praetorem vel proconsulem Lucius Titus professus est se Marciam lege Julia de adulterio i ream deferre, quod dicat eam cum Caj. Sejo in civitate illa, domo illius, mense illo, consiliis illi, adulterium commississe. Utq; enim & locus designandus est, in quo adulterium commissum est, & persona, cum qua commissum dicitur, & mensura. Hoc enim lege Julia publicorum iudiciorum le caveatur, & generaliter praecipitur omnibus, qui aliquam rem deferunt. Neg. autem diem, neg. horam iuribus comprehendet. Quod si libelli inscriptionum legitime ordinari non fuerint, rei nomen aboletur, & ex integro repetenda reum potestas fiet. ¶ Item subscribere debet i, qui dat libellum v. se professum esse, vel alius pro eo, si literas nesciat. Sed et si aliud crimen objicias, veluti quod domum suam praebuit, ut supradictum materfamilias pateretur, quod adulterium deprehensum dimiserit, quod pretium pro comperio supra ac-

a In ca. Hadriani, cap. 6. b Polyc. lib. 1. tit. 1. v. part. 6. cap. 32. c al. estimatione. d Pann. l. 4. c. 76. In cap. Hadriani c. 67. 7. 3. 9. 4. constitutum. Ivo p. 6. c. 33. Et Fabianus epist. 3. 7. 3. 9. 6. c. 1. e sup. 2. 4. 3. c. 3. & 6. Burch. l. 16. c. 3. Ex concil. Atrani. Pann. l. 3. c. 75. Polyc. l. 1. tit. 1. f Burch. l. 1. c. 177. Anst. 3. c. 55. g Ivo p. 5. c. 293. & p. 6. c. 323. Pann. l. 4. c. 33. & 55. h In vulgato legebatur. l. 1. i al. lege Julia adulterii ream. k ab est a pandellu Florentini. l al. libelli.

ceperit, & quid simile, id ipsum a libello comprehendendum erit. Si accusator decefferit, aliave qua b causa eum impeditur, quo minus accusare possit, & si quid simile est, nomen rei aboletur, postulante reo, idq; lege Julia de vi, & senatusconsulto c cautum est, ut si licet alii ex integro repetere reum, sed intra quod tempus, videbimus. Et atque xxx. dies utiles observande sunt.]

CAUSA III.

Vidam Episcopus a propria sede dejectus est, petus restitui: post restitutionem ducitur in causam, iudicium postulat, tandem ad eius accusationem procedit quidem non legitime conjunctus, & duo exsames, & tres religiosi: accusatores teste: de domo sua produciunt, & alios sibi inimicos extra suam provinciam: reus criminosa iudici offertur ab uno tantum audiendus & iudicandus. Quidam de accusatoribus & testibus absentes per epistolam illum accusare, & in eum testificari contendunt: cum multa capitula ce objicerentur, in primo accusatores desiciunt: demum accusatio in accusatorem vertitur.

- 1 Hic primum queritur, an restitutio danda sit quibuslibet expoliatis.
- 2 Secunda de induciis, an post restitutionem tantum, an etiam post vocationem ad causam quibuslibet concedenda sint.
- 3 Tertio, quo spatio mensum utrique sint concedenda.
- 4 Quarto, an infames, & non legitime conjuncti, ad accusationem sint admittendi.
- 5 Quinto, an testes de domo accusatorum sint producendi, vel inimicorum vox sit audienda.
- 6 Sexto, an extra provinciam reus sit producendus.
- 7 Septimo, an sit audienda eius sententia, quem cum reo par inficit malitia.
- 8 Octavo, an ab uno tantum Episcopus sit audiendus, vel iudicandus.
- 9 Nono, an accusatores vel testes in absentem vocem accusationis, vel testificationis exhibere valeant.
- 10 Decimo, an desidentes in primo capitulo, sine admittendi ad sequentia.
- 11 Undecimo, an accusato liceat accusationem in accusatorem vertere.

QVÆSTIO I.

Quid restitutio quibuslibet danda sit, multis auctoritatibus probatur.

C. I. *¶* Expoliatis vel ejectis omnia sunt redintegrandas.

Aut enim Cajus Papa, epist. unica ad Felicem Episcopum, cap. 3.

Episcopis a suis rebus expoliatis, vel a propriis sedibus ejectis, omnia, quae eis ablata sunt, legibus sunt redintegrandas, quia priusquam hoc fuerit factum, nullum crimen eis objici potest.

C. II. *¶* De eodem.

Item Fabianus epist. 2. Episcopis orientales.

Episcopi, si a propriis sedibus, aut ecclesiis sine auctoritate Romani Pontificis i expulsi fuerint, antequam ad synodum vocentur, proprius locus, & sua omnia eis redintegrandas sunt. Nulla enim permittit ratio, dum ad tempus eorum bona, vel ecclesiarum, atque res ab amulis, aut a quibuscunque detinentur, ut aliquid illis objici debeat. Nec quicquam potest eis quoquo modo quilibet majorum, vel minorum objicere, dum ecclesiis, rebus, aut potestatibus caret suis.

¶ Sine auctoritate Romani Pontificis.] Cum haec verba etiam apud Anselmum, licet non sint expressa in originali.

a al. & ipsum libellis. b aliave causa. c al. senatusconsulto. d Mutato verbis, sed in eodem sententia. Anst. lib. 3. c. 46. e Anst. l. 3. c. 50.

